

Obsah

Úvod	9
1. Předškolní výchova a předškolní pedagogika	10
1.1 Specifika předškolní pedagogiky	10
1.2 Základní pojmy a kategorie předškolní pedagogiky	13
2. Proměny výchovy předškolního dítěte	17
2.1 Dítě na úsvitu dějin	17
2.2 Výchova v dětské světnici	20
2.3 Názory na předškolní výchovu do vzniku veřejných předškolních institucí	22
2.4 Vznik veřejných institucí a jejich vliv na teorii a praxi předškolní výchovy	24
2.5 Hnutí za novou výchovu a předškolní výchova	28
2.6 Kroky vpřed a kroky vzad v předškolním vzdělávání	34
2.7 Současná vzdělávací politika EU ve vztahu k předškolnímu období	38
3. Systémy předškolní výchovy a vzdělávání	40
3.1 Původní reformně pedagogické alternativní předškolní vzdělávací programy	40
3.2 Současné inovativní zahraniční modely předškolní výchovy a vzdělávání	44
3.3 Vzdělávací programy v současné české mateřské škole	53
4. Cíle předškolní výchovy a vzdělávání	59
4.1 Východiska úvah o cíli výchovy	59
4.2 Cíl výchovy z hlediska potřeb a práv dítěte	64
4.3 Cíle humanisticky a osobnostně orientované předškolní výchovy	68
5. Obsah a podmínky předškolního vzdělávání	70
5.1 Vzdělávací program a kurikulum	70
5.2 Pedagogicko-didaktické koncepce předškolního vzdělávání	75
5.3 Osobnostní přístup a individualizace	79

6. Činnosti dítěte	84
6.1 Hra	84
6.1.1 <i>Charakteristika herní činnosti</i>	84
6.1.2 <i>Dělení a druhy her</i>	86
6.1.3 <i>Hra v předškolním vzdělávání</i>	89
6.1.4 <i>Hračka jako prostředník mezi dítětem a světem dospělých</i>	90
6.2 Učení	102
6.2.1 <i>Učení předškolního dítěte</i>	102
6.2.2 <i>Specifika učení předškolního dítěte</i>	105
6.2.3 <i>Současné cíle učení předškolního dítěte</i>	108
6.3 Pracovní a tvořivé činnosti	114
6.3.1 <i>Pracovní činnosti v předškolním období</i>	114
6.3.2 <i>Možnosti a hranice výchovného využití pracovní činnosti</i>	118
6.3.3 <i>Tvořivé činnosti v předškolním období</i>	123
7. Hodnocení výsledků předškolní výchovy a vzdělávání	128
7.1 Pedagogická diagnostika	128
7.2 Pedagogická reflexe	135
8. Mezníky výchovy v předškolním období	138
8.1 <i>Výchova dítěte do tří let</i>	138
8.1.1 <i>Rodinná politika jako východisko rané péče</i>	140
8.1.2 <i>Nový přístup k institucionální výchově dítěte do tří let</i>	142
8.1.3 <i>Současné diskuse</i>	146
8.2 <i>Vstup dítěte mezi vrstevníky (PhDr. Jana Kropáčková, Ph.D.)</i>	151
8.2.1 <i>Mateřské školy</i>	156
8.2.2 <i>Zájmové kroužky</i>	160
8.2.3 <i>Děti se speciálními vzdělávacími potřebami</i>	161
8.2.4 <i>Přípravné třídy</i>	165
8.2.5 <i>Povinná docházka do posledního ročníku mateřské školy</i>	166
9. Dítě na prahu školní docházky (PhDr. Jana Kropáčková, Ph.D.)	170
9.1 <i>Vstup dítěte do 1. třídy základní školy</i>	170
9.2 <i>Zápis do 1. třídy</i>	172
9.3 <i>Předčasný nástup dítěte do 1. třídy ZŠ</i>	174
9.4 <i>Odklad školní docházky</i>	176
10. Úloha dospělého v předškolním vzdělávání	179
10.1 <i>Rodiče (PhDr. Jana Kropáčková, Ph.D.)</i>	179
10.2 <i>Učitelé předškolního vzdělávání</i>	185

Abstrakt	191
Abstract	192
Přílohy	193
Příloha 1	193
Příloha 2	195
Příloha 3	197
Příloha 4	198
Příloha 5	199
Příloha 6	200
<i>Charakteristika herních skupin („předškolák“)</i>	200
<i>Obsah a metody práce</i>	200
<i>Dostupnost a zhodnocení kvality herní skupiny</i>	201
<i>Co se dítě v herní skupině naučí</i>	201
<i>Co přináší herní skupina rodičům</i>	201
Seznam použitých zkratk	202
Literatura	204
Věcný rejstřík	209
Jmenný rejstřík	220